הַמּוֹדִיעַ

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ד', הושע"ר כ"א תשרי תשמ"ח (14 באוקטובר 87) דף היומי: בבלי ב"ב קנ"א, ירושלמי — קידושין ל'

שנה ל"ט גליון 10915 1.10 ש' כ' מע"מ

המשלחת הסובייטית מאריכה שהותה בישראל ב־6 חדשים

משרד החוץ: נוכחות סובייטית חצי רשמית בישראל

— מאת סופרנו המדיני —

בפגישה שנערכה בין הנציג הבכיר במשלחת הסובייטית בישראל, יורי אנטימוב, לבין יומי ביילין, המנכ"ל המדיני במשרד החוץ, סוכם שהמשלחת הסובייטית תאריך את שהותה בישראל!

בשעתו הדגישו נציגי הסובייטים, כי המשלחת תעסוק ברישום הרכוש הסובייטי בישראל ובענינים קונסולריים.

מחוגי משרד החוץ טוענים, כי החלטתה של ברה"מ להאריך את שהותה של המשלחת בישראל, פירושה למעשה נוכחות סובייטית חצי רשמית בישראל, למרות היעדר יחסים דיפלומטיים, וזאת כדי לקדם את כינונה של ועידה בין לאומית, בהשתתפות חמש המעצמות הגדולות על השלום

שולץ יבוא היום לישראל בראשית ביקורו במזה"ת

במרכז השיחות עם שמיר ופרס — הצעות בענין ועידה בינלאומית

מאת סופרנו המדיני

שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, הגיע הבוקר לירושלים, יקרים שר הגנה יצחק רבין ראש הממשלה, יצחק שמיר, הגם שר החוץ, שמעון פרס, ואין ספק כי תעמוד לשכבר את שמיר כי הרשויות החרדים שהוא מביא אתו לקידום ותהליך השלום, יסייעו בגיבוש ותהליך השתלבותה של ישראל בתהליך שלום באזור, היא פגישה בבוחמה.

מחוגים הקרובים לשמיר הבהירו, כי ישמע בצורן כל הצעה חדשה שתועלה ע"י שולץ, שלא יהא בה משום סכנה של שלום כפוי מצד המעצמות הגדולות, בניגוד לאינטרסים של ישראל.

אם כי מקורות בלתי רשמיים מוסרים, כי חוסיין חזר ודחה את הצעתו של שמיר לועידת שלום אזורית, בהשתתפות ישראל, ירדן, מצרים, ארה"ב ואולי גם סעודיה, יחזור שמיר ויבקש משולץ ללחוץ על חוסיין בענין זה.

לעומת זאת ידון שולץ עם שר החוץ שמעון פרס, על הדרכים בהם ניתן לקדם את כינוס הועידה הבין לאומית ולהפיג את חששותיו של הליכוד משיתופה של ברה"מ.

לאחר ביקור קצר בן יממה בסעודיה יחזור שולץ במוצאי שבת לישראל, ובאותו ערב יוועד לפגישות נוספות עם שמיר ופרס.

לפני סיום ביקורו בישראל, בדרכו לקהיר לפגישה עם מובארק, יוועד שולץ לשיחת סיכום עם ראש הממשלה שמיר ובה יחברו אם חלה חזרה בעמדת הליכוד ביחס לועידה הבין לאומית.

כיון שחוסיין לא נמצא בידנו לא יסע שולץ לרבת עמון אלא יפגש עם חוסיין בלונדון, לפני שיחזיר בדרכו למוסקבה לפגישות הכנה עם שר החוץ הסובייטי שוורנדזה, לקראת פגישת פיסגה בין ריגן וגורבאצ'וב.

חילופי גברי בפיקוד הצבא המצרי

קהיר — הנשיא חוסני מובארק ביצע אתמול חילופי גברי בפיקוד חיל היבשה וחיל הים המצריים, מסרו שרתני קהיר.

חילופי חשובים אלה נעשו אחרי בחירתו מחדש של הנשיא מובארק ולאחר שהנשיא החליט להעמיד מחדש את צ'ריקי בראש הממשלה.

הגנרל סאפידין אבו־שנאף, נתמנה כראש המטה הכללי של הכוחות המזוינים המצריים, האדמיראל מחמד שריף אל־סאדק כמפקד חיל הים, והגנרל מוס־טאפה אל־שאדלי כמפקד ההגנה האנטי־אווירית. הם נתמנו במקומם של הגנרל איברהים אל־עוראבי, האדמיראל עלי שאוויק גאד והגנרל עדל חאליל.

הגנרל אבו־שנאף, בן 57, היה לאחרונה עוזר שר ההגנה. בעבר היה ר"ד הועדה הצבאית המצרית שפיקחה על שלבי נסיגת צה"ל מסיני, וראש המטה של האומיה ה־2 ולאחר מכן מפקד אוזה אר־מיה.

האדמיראל סאדק, בן 51, השלים לימודים גבוהים בברה"מ ובצרפת בטרם פיקד על צי הבחי־נה, לאחר מכן היה קצין מבצעים ראשי של חיל הים, ולאחר מכן ראש המטה של הצי.

הגנרל שאדלי בן 53, היה ממונה על ההגנה האנטי־אווירית בטרם נתמנה כראש המטה של גוף זה. הוא פיקד על חטיבת הסיירים במלחמת יום כיפור.

הגנרל עוראבי היה ראש המטה של הצבאי המצרי מאז יוני 1983. הוא נתמנה כנשיא מועצת ההגנלה של התעשייה הצבאית המצרית (ע"צ).

גורבאצ'וב מוכן להפגש עם רייגן "תוך שבוע"

שולץ ושוורדנאדזה ייפגשו בשבוע הבא במוסקבה

מוסקבה — מנהיג ברה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב, הבריז אתמול, כי הוא מוכן להפגש עם הנשיא רונאלד ריגן "תוך שבוע", אם יהיה הכרח דרוש כדי להתגבר על המכשול בענין פירוק הנשק.

גורבאצ'וב נתבקש להתייחס לנושא פירוק הנשק ואמר שקיימת עתה אפשרות להגיע להסכם בנושא זה עם ארה"ב. "אם הסיכו־יים יהיו טובים, אני מוכן להפגש עם הנשיא האמריקאי אפילו תוך שבוע" הטעים. מנהיג ברה"מ ההיה מפני "העמקת המתיחות" בשעה זו, בציינו, כי לצצד לא נכון יפולות להיות השלכות חמו־רות.

גורבאצ'וב קרא לושינגטון לפעול למען "מערך יחסים בינל־אומיים חדש" בהקשר זה אמר "הם (ארה"ב) חיים בלעדינו ואנו בלעדיהם", בהביע את צערו במ־יוחד מהעדר יחסים מסחריים דר־צדדיים.

כזכור, מצפים שועידת פיסגה בהשתתפות גורבאצ'וב וריגן — שלישית מסוגה מאז 1985 עשויה להצרך בחודש הבא בוושינגטון. מועד ועידת הפיסגה הזו ייקבע במהלך שיחות שיקיימו בשבוע הבא במוסקבה שרי החוץ של שתי המדינות, אדוארד שוורדנ־ארזה וגרומי שולץ (ע"צ).

מחבל נהרג בהיתקלות עם כוח צד"ל בדרום לבנון

מחבל נהרג אתמול בצדדים בהיתקלות עם כוח צד"ל על גבול אזור הבטחון, בדרום המרכזית.

כתב עתי"ם מוסר, כי כוח של צד"ל היה בסיור שיגרתי על גבול אזור הבטחון, על רכס "עלי טהר", בו אירעו גם בעבר תקריות רבות עם מחבלים. הכוח הבחין במחבל חמוש ופתח לעברו באש והרגו.

כרשות המחבל ההרוג נמצאו נשקו האישי. רימוני יד ומשקפת שדה. מערכים כי המחבל עסק בפעילות מרגלית, כדי לתכנן את פעילות חבריו לקראת הימים הבאים. (עתי"ם)

● הלסינקי — חוסין, מלך ירדן, בא אתמול לביקור בן 5 ימים בהלסינקי, ונפגש בארמון הנשי־אות עם נשיא פינלנד, מאוטו קוי־וסטו. (ע"ר).

נמשכות ההתפרעויות והפרות הסדר בגדה וברצועת עזה

שוטר נפצע במזרח ירושלים ★ נוסעת ישראלית נפצעה מאבנים בשכם ★ נסגרה אוניברסיטת בית לחם

שוטר נפצע קל בשקבות ר־מת ניידות משטרה באבנים שהיתה אתמול במזרח ירושלים. נגרם נזק לשתי ניידות משטרה.

המשטרה פיזרה בגז מדמיע את המתפרעים, קבוצת תלמידים שהתאספה ליד בית הספר "מע־מוניה" שבמזרח ירושלים.

שני חשודים מבין רוגמי האב־נים נעצרו לחקירה.

כתב עתי"ם מוסר, כי שביתת המסחר שהחלה ביום ב' במזרח ירושלים נמשכה וכללה גם שביתת תה, לאחר מכן היה קצין מבצעים ראשי של חיל הים, ולאחר מכן ראש המטה של הצי.

הגנרל שאדלי בן 53, היה ממונה על ההגנה האנטי־אווירית בטרם נתמנה כראש המטה של גוף זה. הוא פיקד על חטיבת הסיירים במלחמת יום כיפור.

הגנרל עוראבי היה ראש המטה של הצבאי המצרי מאז יוני 1983. הוא נתמנה כנשיא מועצת ההגנלה של התעשייה הצבאית המצרית (ע"צ).

מנוסעי המכונית נפצעה קל.

שביתת המסחר שהיתה ביום ב' במזרח ירושלים התפשטה אתמול אל רמאללה ואל־ביר־זאת, ככל הנראה, בעקבות מותה של האישה ביום ב' בעת פיזור הפגנה.

גם באוניברסיטאות גוברת והולכת התסיסה. אתמול קיימו הסטודנטים באוניברסיטת בר־זית תהלוכה סוערת בתוך הקאמפוס. במהלך ההפגנה, נשאו הסטודנ־טים דגלי אש"פ, קראו קריאות בגנות ממשלת ישראל ושיבחו את הטרור. כוח צה"ל שמר כל העת על הסדר מחוץ לאוניברס־טה, אך לא התערב בנעשה בפנים. לאחר שעה קלה התפזרה הת־לוכה, מבלי לצאת מתחום הקי־אמפוס. אלוף פיקוד המרכז הודה על סגירת אוניברסיטת בית־לחם ל־4 ימים, בעקבות ההתפ־רעויות נחסמו כזכור, כבישים על ידי סטודנטים ותרגמו כלי־רכב באבנים.

גל הפרות סדר ברצועת עזה

גל גדול של הפרות סדר שטף אתמול את כל ערי רצועת עזה. הפרות סדר אלה היו, עם זאת, חלשות ביחס להפרות הסדר בערי הרצועה, שהיו בשבוע האחרון.

בעזה חודש המסחר, אחרי שביתת מסחר מלאה ואחר כך חלקית. חיילים דרשו מבעלי חנ־יות במרכז העיר לפתוח אותן. במחנה הפליטים ג'בליה בעזה, שבו כ־50 אלף תושבים ושהוא מחנה הפליטים הגדול ברצועה, היתה שביתת מסחר מלאה. גם ברפיח היתה שביתת מסחר מלאה וברחובות העיר נידאו כיתות של מנוסעי המכונית נפצעה קל.

שביתת המסחר שהיתה ביום ב' במזרח ירושלים התפשטה אתמול אל רמאללה ואל־ביר־זאת, ככל הנראה, בעקבות מותה של האישה ביום ב' בעת פיזור הפגנה.

גם באוניברסיטאות גוברת והולכת התסיסה. אתמול קיימו הסטודנטים באוניברסיטת בר־זית תהלוכה סוערת בתוך הקאמפוס. במהלך ההפגנה, נשאו הסטודנ־טים דגלי אש"פ, קראו קריאות בגנות ממשלת ישראל ושיבחו את הטרור. כוח צה"ל שמר כל העת על הסדר מחוץ לאוניברס־טה, אך לא התערב בנעשה בפנים. לאחר שעה קלה התפזרה התה־לוכה, מבלי לצאת מתחום הקי־אמפוס. אלוף פיקוד המרכז הודה על סגירת אוניברסיטת בית־לחם ל־4 ימים, בעקבות ההתפ־רעויות נחסמו כזכור, כבישים על ידי סטודנטים ותרגמו כלי־רכב באבנים.

גל הפרות סדר ברצועת עזה

גל גדול של הפרות סדר שטף אתמול את כל ערי רצועת עזה. הפרות סדר אלה היו, עם זאת, חלשות ביחס להפרות הסדר בערי הרצועה, שהיו בשבוע האחרון.

בעזה חודש המסחר, אחרי שביתת מסחר מלאה ואחר כך חלקית. חיילים דרשו מבעלי חנ־יות במרכז העיר לפתוח אותן. במחנה הפליטים ג'בליה בעזה, שבו כ־50 אלף תושבים ושהוא מחנה הפליטים הגדול ברצועה, היתה שביתת מסחר מלאה. גם ברפיח היתה שביתת מסחר מלאה וברחובות העיר נידאו כיתות של

רבין: ההתפרעויות ביו"ש על רקע ביקור שולץ

שר הבטחון, יצחק רבין, אמר אתמול, בשקבות הפרות הסדר ביו"ש, כי "יתכן ונרמים חיצונים מנסים ליצור אי סדר לקראת בואו של מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ לאיזור".

בהתיחסו למהומות שאירעו בימים האחרונים ביו"ש, אמר שר הבטחון, כי מידי פעם ישנו גל של התפרעויות והפרות סדר אך "בכתיבו להתגבר ואנו נהגים בהתאם".

תכונה רבה לקראת עצרת החג בכנר־השבת בירושלים במוצש"ת

בעצרת תשמע זעקת ומחאת הצבור החרדי נגד פרצות השבת בעיר

תכונה רבה נרגשת בצבור החרדי בירושלים לקראת עצרת הזו המפורסמת של משה (מוסא) בר־לין ממירון, אשר תלווה את העצ־רת בהלחנת מנגינות מסורתיות ובנעימות לכבוד המעמד.

כן יופיע בפני הצבור החוגג החלילן המפורסם רזמן (רפאל) קונטשמן, אשר יעים את העצרת בנעימותיו המרשימות. כן יופיעו על הבמה צוות רקדנים מעולים. בעצרת הרקדן המפורסם ר' ראובן קרישבסקי ומקהלות מיוחדות.

ראשי הועדה עשו במשך יום אתמול מאמצים מיוחדים להבטיח הפרה מוחלטת בין צבור הגברים, אשר יתכנס במעלה ההר לכיון רחוב ישעיהו לבין צבור הנשים, אשר יתכנסו במעלה הר לכיון לבנון לאומי בכנר בנוסף לכל המפורסמת של משה (מוסא) בר־לין ממירון, אשר תלווה את העצ־רת בהלחנת מנגינות מסורתיות ובנעימות לכבוד המעמד.

כן יופיע בפני הצבור החוגג החלילן המפורסם רזמן (רפאל) קונטשמן, אשר יעים את העצרת בנעימותיו המרשימות. כן יופיעו על הבמה צוות רקדנים מעולים. בעצרת הרקדן המפורסם ר' ראובן קרישבסקי ומקהלות מיוחדות.

ראשי הועדה עשו במשך יום אתמול מאמצים מיוחדים להבטיח הפרה מוחלטת בין צבור הגברים, אשר יתכנס במעלה ההר לכיון רחוב ישעיהו לבין צבור הנשים, אשר יתכנסו במעלה הר לכיון רחוב שסראוס. במקום תוצב מחיצה מיוחד עם שילוט מתאים.

עוד נמסר, כי השנה תעמוד העצרת בסימן המאבק המתגבל נגד המגמה הזדנית של אנשי השמאל, בסיוע העירייה, לפרוץ את חומת השבת בירושלים ע"י פתיחת בתי קולנוע וערכת מופ־עים צבוריים בלילות שבת, תוך הפרת הסטטוס־קוו הנהוג כל השנים.

ראשי אגודת ישראל ומציגיה במועצת העיר יסרו לצבור ההמ־מונים דיווח על הפעולות הנעשות על ידם לסיכול המזימה ויקראו בדבריהם לצבור להיות ערים למצב החמור, הפלול להביא ח"ו להרישת השבת בעיר הקודש.

במעמד תורני מרומם

כנס רב רושם של מייסדי קרית ישיבת גור בערד

במעמד תורני מרומם ובהשר־תתפות מאות מחמנים נערך כנס חבר המייסדים, של קרית בניני הישיבה ובית־מדרש הגדול בערד.

החגיגה התקיימה בסוכה הג־דולה והמפוארת של מלון רמדה תנסנס בירושלים בהשתתפות רב־נים, ראשי ישיבות, ואורחים נכב־דים מהארץ ומחו"ל.

אורחי הכבוד של החגיגה היו מיסדי ובני קרית הישיבה בערד וכשהבולטים ביניהם הרי"ר יצחק דוד טייטלבוים מלונדון ישראל שהגיע במיוחד לאר"י לחגיגה זו הרב יצחק פלוטשניק, הרי"ר ישראל, צדדבוים, הרי"ר לייביל ריכבוד והרי"ר צבי אלימלך ונשל.

עם פתיחת החגיגה הביא הגאון הרה"ח ר' חנינא, שיח, את ברכת כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א.

פתח את החגיגה, המארח, ראש עירית בני ברק הרב משה אירנשטיין שהעביר את ניהול הערב למנחה הר"ר שלום דוד הורביץ מאנטרפן.

את דבר מוסדות התורה בערד הביא הרה"ג ר' נחום קתביטר יו"ר ההנהלה, שסקר את תוכניות הבניה של קרית הישיבה, את עלות הבניה והצורך לגשת מיד לבנות את קרית הישיבה. כן ברך בשם ההנלה את חבר המיסדים.

ראשון הדוברים הגדיב הר"ר יצחק דוד טייטלבוים, סיפר לצי־בור על השתלשלות בניית המוס־דות על ידי בערד. תחלה בהקמת הכולל ואחר בהקמת גני הילדים וכיתות בנין לכולל. כעת זוכה הוא להקים את אגף ביהמ"ד הג־דול וחדרי הלימוד בקרית הישיבה בערד.

המשא המרכזי השמיע הגאון רבי יצחק פלקסר אב"ד בו"צ אגודת ישראל שדיבר בשבח מח־זיקי התורה ובתי מבצרי התורה בארץ ישראל החרדית ובי"ה הוקמו שם מוסדות תורה חזקים לתפארת. בסיומם החשוב של הנדבנים הנ־כבדים ובראשם הגדיב הנכבד הר"ר יצחק דוד טייטלבוים.

כן נשאו דברים המיסדים הר"ר יצחק פלוטשניק הר"ר לייביל וייכבוד, והר"ר צבי אלימלך.

את דבר "המועצה העולמית לקהילת ערד" הביא הרב הר"ר משה גלובינסקי כן ברכו רב הק־הילה וראש הישיבה הרה"ג ר' מ־ודכי חלקוביץ והרב יהודה מאיר אברמוביץ יו"ר הועד הפעל העולמי של אגודת ישראל, ומנכ"ל איחוד מוסדות נוד הדב מאיר עוזיה אצפלד חי"כ הר"ר אברהם הדיגר. כן השתתפו רבנים ואישי ציבור ותומכי התורה.

הדוברים העלו על נס גם את תרומתה של משפ' הלר שתרמה את ביהמ"ד המרכזי של הקהילה החסידית בערד.

ביום ראשון הנחת אבן הפינה לישיבה קטנה דחסידי בעלזא

ביום ראשון אהה"ש תתקיים בקרית מגלדפון בפרוזדי ירושלים חגיגת הנחת אבן הפינה לבנין החדש של ישיבה קטנה דחסידי בעלזא בירושלים. החגי־גה תתקיים במעמד רבנים ואורחים בראשותו של כ"ק האד־מור שליט"א מבעלזא.

כפי שנמסר מצפים להשתתפ־פותם של אישים דגולים גדולי תורה, אדמו"רים רבנים וראשי ישיבות מכל חוגי היהדות החר־דית. אלפי חסידי בעלזא בארץ וגם מחו"ל יופיעו למעמד זה. שיזכיה את זכרו של אחד מחשובי גדולי הרבנים של יהדות גאליציה שהבנין ייקרא על שמו ה"ה הגאון הצדיק רבי אברהם יעקב הלוי הורוביץ זצוק"ל אב"ד ור"מ פראבידיצא מחבר שו"ת "צור יעקב" על ארבעת חלקי שו"ע ועוד ספרים בכת"י, מגדולי הפוסקים ומרביצי התורה בגליציא קודם שואת אירופה ומהאריות שבחכמות ה"ישבים" בבעלזא.

הנדיב הנכבד שהיה תלמיד החביב של הגה"צ זצוק"ל מנציח את הישיבה על שמו של מורד ורבו הנערץ שאותו הוא רואה כשר התורה ועמוד ההוראה שמ־פיו למד תורה בימי בחרותו ולזכר ולעלוי נשמת הוריהם ומשפחתם ז"ל הי"ד.

הבנין החדש מתוכנן לקלוט כ־250 בחורים, והוא נבנה על מגרש בן 5 דונם בקריה החדרית ההולכת ומתפתחת.

הבנין יאכלס בית מדרש גדול בן 300 מקומות ישיבה, חדרי אוכל מטבח, ספריה, ופנימיה שתוכל לקלוט מאות מבחורי חמד של החסידים המעונינים ללמוד בישיבה זו הנאבקת בקשיי קליטה מחמת הצפיפות השוררת בבנין הנוכחי בשכונת בית וגן.

ועד חסידי טשורטקוב

הזמנה

הננו להזמין בזה את כל אנ"ש חסידי רוזין־טשורטקוב

לסעודת מצוה

לרגל יומא דהולולא רבא של

כ"ק מרן האדמו"ר הזקן זצוק"ל זיע"א מטשורטקוב

שתתקיים אי"ה היום, הושענא רבא, כ"א תשרי תשמ"ח, בשעה 1 בצהרים, בסוכתו של

ח"כ הרב אברהם יוסף שפירא שליט"א

יו"ר ועדת הכספים

רח' שטריקר 20 תל־אביב

בברכת מועדים לשמחה ועד חסידי טשורטקוב

המימשל נגד סגירת משרדי אש"פ בניו־יורק

הפרת התחייבות לשמש מדינה מארחת של האו"ם

מאת סופרנו המדיני

משרד החוץ האמריקאי מתנ־גד בתוקף לנסיונות חברים בקר־נגרס למנוע את סגירת משרדי אש"ף בניו יורק.

בהתאם לטענת דובר רשמי, תהא בכך הפרה של התחייבות ארה"ב לשמש כמדינה מארחת של האו"ם.

בהתאם לתיקון שאושר בשבוע האחרון בסנאט, הוסמך משרד החוץ האמריקאי לסגור את משרד אש"ף בניו יורק, הצעה דומה מונחת גם על שולחן בית הנבח־רים.

לפני כחודש ימים הסכים משרד החוץ האמריקאי לסגור את משרד אש"ף בוושינגטון, בעוד שמשרדיו בניו יורק ימשיכו לפ־עול. כיון שהארגון מוכר ע"י האו"ם.

אש"ף נייס את תמיכתן של מדינות ערב, המסתמכות על ה־חוקה האמריקאית להגנת חופש הדיבור. לעומתם טוענים חברים בקונגרס, כי ארה"ב מתנגדת לפ־עילות ארגונים הנתמכים בטירור בינלאומי.

דוד ברקוביץ בני ברק — שרה מלכה טאובר קטמון, ירושלים

מאורשים

בס"ד, ר' דחשון תשמ"ח

יצחק מישקובסקי בן הגאון רא"א זצ"ל כפר חסידים — דבורה סגל בית וגן ירושלים

מאורשים

בס"ד, ה' דחשון תשמ"ח

אלימלך שטרן פתח תקוה — ישיבת ויזניץ ב"ב — שייגא רחל דסקל בני ברק

מאורשים

בס"ד, אור להושענה רבה, תשמ"ח

זאב קרוטהמר ירושלים — סימה יוסטמן בני ברק

מאורשים

בס"ד, כ' תשרי תשמ"ח

ישראל גדליה וולס ק. צאנז ירושלים — טובה גיטל בוימיל בני ברק

מאורשים

בס"ד, הושענא רבא תשמ"ח

אברהם אשר ווייס ב"ר עקיבא ז"ל ירושלים — גיטה גיטל בוקצ'ין נכדת ר' משה אקשטיין בני ברק

מאורשים

בס"ד, ליל הושענא רבה תשמ"ח

דב ויטריאול בני ברק — ברכה רחל לאה אלבום בני ברק

מאורשים

בס"ד, הושענא רבה תשמ"ח

יוסף אידלמן בני ברק — אבישג סלע תל־אביב

מאורשים

בס"ד, אור להושענא רבה תשמ"ח

עתון לבנוני: מצרים ייצרה דגמים חדשים של מטוסים ללא טייס

קהיר — מצרים השלימה ייצור חמישה סוגי מטוסים ללא טייס. הם היו צריכים להטיס לראשונה אתמול בסביבות יום —חג הצבא.

העתון הלבנוני "אל־מסתקבל" מוסר, כי המצרים ייצרו את המטוסים ללא עזרתם של מומחים זרים. מצרים הצליחה לייצר אב־טיפוס של המטוסים. שלושה מהם מותנים אלחוטית, ובידי בעל טווח רחוק. האחרון בעל יכולת להימצא באויר במשך שעות רבות.

ייצור המטוסים בפועל החל בתחילת 1986 והם נושאים מצלמות צילום וסיור, מכשור לחימה אלקטרוני לחיסומה והפרעה ומכשור לקליטת תדרים של מכמ"ים ושל מטוסי האויב (ע"מ).

טיל אירני הרג 32 ופצע 200 ילדים בבי"ס בבגדד

עיריק מאיימת להרוס ערים שלמות באיון

בגדד — טיל איראני נחת אתמול על בית־ספר עממי בבג־דד, הרג 29 ילדים ושלושה מבוגרים בעוד שהילדים עמדו לחתוך.

218 איש, ביניהם 196 ילדים ו־11 נשים, נפצעו ואושפזו, חלקם במצב קשה.

הטיל נחת על בית הספר בשעה 07.55 לפי שעון מקומי. הילדים, כולם מתחת לגיל 10, בדיוק התישבו כשהם מחזיקים בידיהם ספרי לימוד ושקיות אוכל.

הטיל הרס את בית הספר ויותר מ־30 בתים וחנויות סמוכים, כולל מרכז נוער.

שלטונות עיראק מסרו, כי רבים מהפצועים במצב חמור. כתוצאה מהטיל האיראני הרביעי שנפל תוך 8 ימים על בירת עיראק.

הודעה עיראקית, שפורסמה בשעה שכבאים וציוותי הצלה חיפשו ניצולים בעיי הכפולת, הכריזה כי "זוהה הזוהמה של עיראק להגיב על פשע מתועב זה. הם רוצים בכלחמת ערים והם יקבלוה. טילים ילמדו אותם לקח. נהרוס להם ערים שלמות".

המלך חוסיין הנשיא מובארק מיהרו לשגר מברקי סולידריות לנשיא סאדאם חוסין. (ע"ר וע"ב)

הרב אלתר מאזוז ז"ל

בנתיבות, הובא ביום ב' לי"מ נחות, רבה של מושב איתן בנגב, הרב אלתר מאזוז ז"ל, מרבני מר נים, שנהרג בתאונת דרכים ליד המושב. בן 60 היה בפטירתו.

הרב מאזוז, נולד בקרב עדת טוניס בלמדנותו ובדרשותיו. כבר בגיל צעיר נהרו רבים לשמוע דרשותיו. חיבר ספר "אבות על בנים" וכן השאיר כתבי יד רבים ובהם חידושי תורה על הש"ס.

בהלוויית המנוח, הספידוהו במעוד, כדין תלמיד חכם, רבה של נתיבות הרב צבאן וראש ישי־בת כסא רחמים הרב כאיד מאזוז. הניח בנים ת"ח ממשיכי מורשתו.

תחזית מזג האויר

תחזית מזג האויר לימים: בדיוק עד מכיון הלקית שב מטפרטורות הגלות בכבות

הטפרטורות ההזויות: ירושלים 16 עד 26, חיפה 20 עד 29, תל אביב 19 עד 28, באר שבע 16 עד 29.

ביום ראשון הנחת אבן הפינה לישיבה קטנה דחסידי בעלזא

ביום ראשון אהה"ש תתקיים בקרית מגלדפון בפרוזדי ירושלים חגיגת הנחת אבן הפינה לבנין החדש של ישיבה קטנה דחסידי בעלזא בירושלים. החגי־גה תתקיים במעמד רבנים ואורחים בראשותו של כ"ק האד־מור שליט"א מבעלזא.

כפי שנמסר מצפים להשתתפ־פותם של אישים דגולים גדולי תורה, אדמו"רים רבנים וראשי ישיבות מכל חוגי היהדות החר־דית. אלפי חסידי בעלזא בארץ וגם מחו"ל יופיעו למעמד זה. שיזכיה את זכרו של אחד מחשובי גדולי הרבנים של יהדות גאליציה שהבנין ייקרא על שמו ה"ה הגאון הצדיק רבי אברהם יעקב הלוי הורוביץ זצוק"ל אב"ד ור"מ פראבידיצא מחבר שו"ת "צור יעקב" על ארבעת חלקי שו"ע ועוד ספרים בכת"י, מגדולי הפוסקים ומרביצי התורה בגליציא קודם שואת אירופה ומהאריות שבחכמות ה"ישבים" בבעלזא.

הנדיב הנכבד שהיה תלמיד החביב של הגה"צ זצוק"ל מנציח את הישיבה על שמו של מורד ורבו הנערץ שאותו הוא רואה כשר התורה ועמוד ההוראה שמ־

הודעה בדבר השימוש באתרוגי שביעית

הננו לעורר בזה את תשומת לב הצבור להוראות, בדבר השימוש באתרוגים הקדושים בקדושת שביעית, כדלהלן:

א. יש לשמור את האתרוגים בקדושת שביעית ולא לנהוג בהם מנהג של בזיון.

ב. אסור לנעוץ באתרוגים ראשי צפורן לבשמים, מפני שמפסיד את הפריד מאכילה.

ג. האתרוגים חייבים בביעור, בהגיע זמן הביעור. לפי שיטת הרמב"ם צריך לבערם בשריפה. ונקטינן כשיטת הר"ש להפקירם בפני שלושה.

ד. מותר לעשות מהאתרוגים מרקחת לאכילה.

לפי מספר שיטות יש מצוה באכילת פרות שביעית ובספר "מלא העומר" פר' בהר, אף מובא, כי אכילת פירות הקדושים בקדושת שביעית מוסיף קדושה לאוכלו.

ה. אסור לתת אתרוגים לנכרי, אבל מותר להאכילם לנכרי המתארח בבית ישראל.

בסעיף ד' בענין אכילת האתרוגים, אנו מתייחסים לאתרוגים מפרדסי "הדר" שהופקרו כדין וחולקו ע"י שליחי בית דין, ואשר היו תחת פקוחנו והשגחתנו המלאה ולא נעשו בהם מלאכה או ספק מלאכה בשנת השמיטה והם כשרים לאכילה בלי כל חשש ופקפוק.

מועצת הכשרות של אגודת ישראל

ישיבת ראשית חכמה ירושלים
רח' הרב"צ אטון זצ"ל 8 סנהדריה

הודעה והזמנה

יום שמיני עצרת ומצשמ"ת נקבע מדי שנה למועד כינוסם של בני הישיבה הותיקים בהיכל הישיבה לשמוח לבבודה של תורה

כ"כ במוצשמ"ת תיערך

הכנסת ספר תורה

של ידיד הישיבה

מר שלמה גדע הי"ו מארה"ב

בשעה 8.30 בערב אל היכל הישיבה

הקפות בליווי תזמורת

★ צבור בני תורה וידידי הישיבה מוזמן

בברכת מועדים לשמחה הנהלת הישיבה

שחתי מזכיחת כללים:

24 שעות ביממה

א. קבלת הודעות סלפוניות ומסירתן.
ב. הדפסה וניסוח מכתבים עברית אנג־לית.
ג. סידורים במשרדים ציבוריים.
ד. ביצוע תשלומים.
ה. קבלת דואר
ו. צילומי מסמכים.
ז. שרוסוס סבלאות

טל. 534688 524148

הסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל
ירושלים ת"ו

במוצאי שמחת תורה אחרי ההקפות השניות בשעה 7.30, תתקיים אי"ה בכנר השבת

עצרת חג

בהשתתפות באי בתי הכנסת בירושלים ופרבריה
בראשות הרבנים, מורי ההוראה, גבאי בתי הכנסת וראשי הצבור

דברי ברכה ע"י ראשי אגודת ישראל

★ העצרת תלווה ע"י התזמורת המפורסמת של משה (מוסא) ברלין
★ צוות רקדנים מעולה בניצוח הרקדן הירושלמי ר' ראובן קרישבסקי
★ בעצרת גם יופיע החלילן המפורסם בעל התשובה מר רומן (רפאל) קונטשמן וכן מקהלות מיוחדות

בעצרת יובא לידי ביטוי מחאת וזעקת ירושלים נגד הפגיעה בקדושת השבת

שישו ושמחו בשמחת התורה

בברכת מועדים לשמחה הועדה המאורגנת

מסעדת ארזה

לקהל לקוחותינו ולכל בית ישראל

שישו ושמחו בשמחת תורה

איציק וגריטה שפיר

ברכות חמות למו"ר

הרה"ג ששון גרדי שליט"א
ראש השוחטים בירושלים
וחבר ועדת השחיטה הרבנות הראשית לישראל

מזל טוב לרגל ארושי בנכם
הרב יצחק נ"י

ומאחלים לכם את מיטב איחולינו מעמקא דליבא

בברכת התורה
חברת בני תורה

هكذا من الأصل

בצו בינים

בג"צ אוסר הבחירות לרב ראשי לת"א

בג"צ הורה אתמול ברבנים הראשי לפרסם את הבחירות לרב הראשי לתל־אביב, שנערכו לפני כמה שבועות.

כמו כן הורה בג"צ על ביטול כל הבחירות שנערכו בתל־אביב ובחולון בשל הפרת הסדר הראשי.

השופט הלוי גבריאל בן העלה במהלך הדיון הטענה, לפי דעתו זו יבטל שר הדתות את הבחירה בגוש.

הדבר הביא גם בדיון לטענה, מדוע לא יבטל את הבחירה גם בחולון, שבה לא הופרה הסדר.

הבחירה ראפסר לבעיות שיחה היא לא בטלה לחלוק שוב לרשימה מלכתחילה לעוד הבחירה.

שר הדתות מינה את הנציגים בעצמו נושים המוכנים עדיין.

היא לא הצליחה להגיע לרשימה של מתמודדים מוסכמים.

עדי בג"צ הוגשו בקשות עדיין רב שהגישה מישה המשרד בעניני בת־ים ויש־אל. מדינת הדגה לבטל מחדש נושים הבחירה הנוכחי הראשי.

השופט הלוי גבריאל בן העלה במהלך הדיון הטענה, מדוע לא יבטל את הבחירה גם בחולון, שבה לא הופרה הסדר.

הבחירה ראפסר לבעיות שיחה היא לא בטלה לחלוק שוב לרשימה מלכתחילה לעוד הבחירה.

שר הדתות מינה את הנציגים בעצמו נושים המוכנים עדיין.

צר־מעצר לנהג מג'ניץ שגרם למות הקצינים

המשטרה: סכנה שמאלה, ימינה ושמאלה ללא סיבה טובה

נהג המאזדה, מאיר מאלה מבית־ר"ל (31) הוכפר אתמול בשלום נגדו. הוגשו בקשות מיתב של שני מעצרי בדיל, מהתנגשות הרוגה בין רכבי לבין מפגשים של "מאזדה אתמול", לבית משפט השלום בדיון יומי "עשר" 10 ימים.

מעצרת התנגשות נהרגו הרוגים שני מגיני חיל מדינות מגיני אלות יומן, המשטרה מרשמת לגרם אבדת של גרמה מוות שלא בכוונה. אמר התוקר.

בא בית המשפטה הטעים, כי החקירה עדיין הוגשה הקרם המשפט שלמנע שיוכם את האדון דרך הנהגים לחלון. באם יחוקרו. המשטרה מבקרת את הקרקעות בקיבוצים סנים. אמר דסיר בכיר.

הרמן מרכז הנוסף כי החוקרים מבקשים לבדוק בדיק מהנגש לה דיבוק בימים האחרונים. הוא ברן, כי הראיה אינה בשלים המאמרים בפיזר נסתרו של הנסה הכבדי של הנסיה לעבוק גדיבת ראיות אינו מתבטל על הדגה.

לבבה בדיון נודע כי על פי מבוגר התקיר בעד חדל מדינות מכבי פעם מבאיה חדר ימנה הוגם בבה לבד מבאר של דבריה מבר מלוגים מהחרים. לא הוה כל רכב אחר מרשים לו במהלך הנסיעה.

השופט ראיב בדיון בדיון בין כל הנסיעה הקרם אשר אדלי אינן הכרחיות במשטרת להאמנה אך עדיין הנסיעה עדיה אחר. (ידיעות)

הצי האמריקאי במפרץ מבקש להרחיב סמכותו

וושינגטון — בפקודת הצי האמריקאי במפרץ בקשה רשות מוושינגטון להרחיב, בפקודה שמקבלת מהתקפות על ידי האיראנים בקשו אותו, וזאת בלי להתחשב בהגבלות האמנות של מעצלות אלה — בבר אתמול הודיעו מקור.

הפתון מסר, כי בקשה זו הוגשה על ידי מגן אדמיראל הארולד בנסון, מפקד הכוחות האמריקאים בהוא"ה, בתפקידם הביקור ללוות מיכליה כוויתיות המגיפות את דגל אוה"ב באזור.

נראה, כי לפי שעה לא השיב המשרד המרכזי מוושינגטון על בקשה זו. אולם מקורות מכרבים מסר, כי הוושינגטון תבחן בכובד ראש את האפשרות להרחיב את סמכויות ההגנה של הצי.

כיום שני בלילה הותקפה מיכלית סעודית על ידי סירות תותחים איראניות במפרץ. אך נגרם לה רק נזק מועט. מסר מקור ספנות יפאני.

המיכלית שהותקפה במרחק של 15 ק"מ מחופי דובאי, היא "פטרשיפ בי", בת 25 אלף טונות. היא שייכת לחברת הנפט הסעודית המשלחתית. (ע"צ ורויטר עתי"ם)

מרכז מוסדות התורה והחינוך של חסידי גור בב"ב

ברכת ברוכים הבאים עם ברכת מזל טוב

שלוחה בזה בשם אלפי תלמידי מוסדותינו הק־דושים למכובדנו הדגול, ידיד ותומך נלהב למוס־דותינו רודף צדקה וחסד, רב הפעלים לתורה

הרה"ח ר' **יצחק פלוטשניק** הי"ו

ומשפחתו הנכבדה

לרגל ביקורו בארצנו ולשמחת הולדת הנכדה

בת לחתנו הרב **יצחק מאיר שטרן** הי"ו

יה"ר שיזכו לעלות לרגל בקרוב ולרוות ממנה ומכל יוצ"ח הרבה נחת מתוך בריות גופא

בברכת גמר חתימה טובה

הנהלת המוסדות

לאחר כשבוע ציצומים:

נהגי התברואה בת"א שבו לעבודה

יקבלו תוספת 30 אחוז ★ המובדים מבטיחים להסל תוך שבוע הדרי האשפה

נהגי התברואה בתל אביב שבו אתמול בבוקר לעבודה בדיוק, לאחר כשבוע שבתו של שביתה.

אתמול בי"ם 3.00 לפנות בוקר נכנס הסכמה המקומי בין הנהגים לבין הרשות ובכך בוטלה הכרזת הכוננות. ובאו בין האשפה לתחנות.

כתב עתים מוסר כי הסכם שנחתם לתקופה של חודשים מארץ מהר 1.4.87 עד 1.4.89 ברמה בדומה לנעשה את כל הרשויות העירוניות. בהאם לרשויות ערך ההראנות של מרמה הבריאה בעיר ומומבאי אורים האשפה דשחור כדי 500 מיליון אשפה ("עפרונות") בחלק הנכר לתחום יכולים הוספת כספים עד 30 אחוז. הם יקבלו החזרים על הנסיבה זו. באפריל הא, בכפה הבר בית נוספים לנהגים, שיחה בלילות כבר בהסכם הבטחה הנהגים אינם.

יכולה בהסכם הרשים הוחלט מה, בדיוק. מיהר מספרים הנסיבה בעיר שהרבים עבדו שרות בין לאים מרבים את בדיקת אחר הנסיעה הבר־בית מעבר מעבר בין הנהגים.

אחרי נעדר ... איזה הנהגים בעיר הם אבם מגיעים את הנהגים עם אלה מהנהגים.

בדיר נוסא, עם מה מדרים מאחרי בגמא הרוגים מבריסבם בתחבירת הנהגים לא לפנה את כל הרשות בדיוק אבסר, ראי נבחרים לאים מנהגים הנהגים הא דיוקה בעיר אבסר, הנהגים לבבה את הרבים לבבה את הרבים עם לא הרב ראבשר ראיה אבר בדר.

אחרי אינבר ביבר הנהגים הבריאה בדיר הנהגים הרבים בדר בדיר בבר בדיר בבר בדיר בב

מאמר שלישי

מנהג אר"י שלא להניח תפילין בחוה"מ על מנהגם של החת"ם וממשיכי השרשרת

לעומת חילופי מנהגים הר פולמוסים ההלכתיים בקהילות חוץ לארץ, שעוד נדון עליהם בהזדמנות מתאימה, מנהג בארץ ישראל משנים קדמוניות, שלא להניח תפילין בחוה"מ, ולא ידוע לנו על קהילה כל שהיא באר"י שבה הניחו תפילין בחוה"מ.

מקור ראשון על מנהג ארי שלא להניח תפילין בחוה"מ, מכר, כביכול דרך אגב, דוקא אצל אחד מגדולי הפוסקים, שנאבק על עדיפות הנגלה על הנסתר במקרה של ניגודים. בתשובתו של מהר"ש"ל שבה הוא דן ביחסים שבין הנגלה והנסתר, הוא מתיחס לשאלה אם להניח תפילין של יד בישיבה, או בעמידה, בעוד שהר"ר שואל מציין בשאלתו שראה "הרבה מן המדקדקים בדקדוק עניות, נוהגים להניח תפילין של יד בישיבה".

עמדתו של מהרש"ל עוד תידון במאמרנו השני לענייני יחס הנגלה והנסתר, בערב שבת בראשית, אך לענינו נציין דבריו "בני ארי" אינם מניחים תפילין כלל בחוה"מ,

על עמדת הגר"א

ב"מעשה רב", הכולל מנהגי הגר"א מוילנא נמסר בקצרה (סי' קצ"ד): "אין מניחין הפילין בחולו של מועד". ובביאורו לשו"ע (או"ח סי' ל"א) הוא מבסס את המנהג מבחינה הלכתית, דרוזה את ההיכחות המובאות ע"י בעלי התוספות, לחיוב אנו להיתר, וקובע "אין להניח הפילין בחוה"מ עיקר כלל".

ניתן לציין כי קו היסוד של חילוקי הדעות בנושא זה, תפילין בחוה"מ, בתקופה זו, בראשית צמיחותה של החסידות, לא היו מתוחים דוקא בין חסידים לפ' רושים.

בעל "חיי אדם" ניסח את הסעיף בהלכות תפילין: "יחול המועד מחלוקת בין הפוסקים, ונהגין במדינות אלו להניחן, ועל כל פנים באוי תכון שלא לברך, והגר"א נהג שלא להניחן בחוה"מ.

ה"מ, בעוד שהרא"ש וחכמי אשכנז סברים שמצוות תפילין נוהגת גם בחוה"מ, והרמ"א שאנו הולכים לאורו מכריע שמברכים עליה.

"אמנם — הוסיף לשאול — הגר"א פוילנא נהג שלא להניח תפילין בחוה"מ, וכן מסורת אבות בישיבת ואלחין שלא להניח תפילין, אולם לגבי ספיקא דאורייתא, למה לא להניח מספק ולפ' חות בלא ברכה, ועל כך השיב לו רבי חיים מבריסק, שהסתיגותו מהנחת הפילין בחוה"מ אינה משום מסורת ואלחין אלא "שדעתו היא כי חוה"מ פסור מתפילין, והוסיף חוה"מ קדוש כמו יו"ט עצמו בקדושת היום, אלא שיש בו היתר מלאכה" הוסיף "שהפ' טור של תפילין בשבת ויו"ט אינו איסור מלאכה אלא קדושת היום עצמה והיא נהגת בשלימותה בחוה"מ (שעודים לזכר אבא מרי עמ' קי"ט וראה, להלן תגובת מהרי"ז מבריסק).

רבי יעקב מצסקין מספר (בספרו אבן יעקב עמ' 102) פסקה מיוחדת מדגשת לציון אמיתות מקור המאמרים: הרי"ג שטרן. כן היה מספר שרבי יהושע בוקסבוים אב"ד גאלנטא הניח תפילין בלי הפרשיות.

במאמרו "עולות" בערב הפסח תשמ"ז, מביא ד"ר דוד תמר אמידה זו המיוחסת לחתם סופר ולרבי יהושע בוקסבוים אב"ד גאלנטא, מציין אותם "מנהג תמה" ומבקש את תגובותיהם של יודעי דבר. למעשה כבר נידונה שמועה זאת שנים מספר לפני כן ע"י רבי ישראל וועלק, שהזים שמועה זו מעיקרה, והעיד על כך את רבי מנשה קליין שהזכיר זאת הדבר תוקן באחד החלקים הב' אים של ספרו "משנה הלכות" ואכמ"ל.

הלה הביא את הידיעה בדבר תפילין של רבי יתנן איבשיץ שלא נמצאו בהם פרשיות, וכן שמועה זו על החתם סופר, בדיון אם הקונה תפילין בחזקת שהניחם אדם גדול צריכים בדיקה. לאחר בירור עם רבי ישראל וועלק, אחד מגדולי הבקיאים בהליכותיו של ה"חתם סופר", הגיע למסקנה לאמור, כי בשאה הקודמת המיוחסת ל"חתם סופר" קלוסה מן האויר ואין לה יסוד, והדבר תוקן על ידו בהערתו לתשובתו. (חי"ה סי' י').

בידוד יסודי בענין זה הובא בחוברת מ"ח של "האהל", ניסן תשל"ג, בתשובתו של ראש ישיבת ערלוי רבי יחזקן סופר, המעיד על זקנו רבי שמעון סופר בעל "הת' עורדות תשובה" שהנהג כמו אביו הכתב סופר וזקנו החתם סופר, להניח תפילין בחול המועד בבר' כה, כפסקו של הרמ"א. ב"אגרות סופרים" מובא מכתבו של הר"ש בירנבוים, בעל "רחש לבב" שרבי עקיבא איגר שהניח תפילין בחר' ה"מ, התמרמר מאד על שבהרבה מקומות חדלו להניח תפילין בחוה"מ, בציינו כי "תופשי התורה באשכנז ובארצות סביבותיה קיבלו עליהם ועל זרעם תורת משה" (הרמ"א).

רבי יחזקן סופר מוסיף ענין התנאי, שאם חוה"מ זמן תפילין מחייב לקיים, כמו שכתוב בתורה וקשרתם וכו', ואם חוה"מ לאו זמן תפילין הוא כרצועות בעלמא", והוא מוסיף כדאי מצוות תפילין שהיא שמונה מצוות עשה מן התורה, לעשות כן, ובזה יוצאים לכו"ע, ובודאי מי שאבותיו נהגו להניח לא ישנה ממנהגותיו".

מנהגם של גדולי ליטא והונגריה שעלו לארה"ק

כמה מגדולי התורה מחו"ל, ביחוד מהונגריה וליטא שבארצות מוצאם הניחו תפילין בחוה"מ, חולו להניחם לאחר עליתם וה' חישבותם בא"י. בספר "יחי המר' הגים" מביא רבי יהודה ליב זינגר במנהגי חרש ניסן (סי' ר"ח) "אין מניחין תפילין בא"י. אפילו אש' כנים וכן הוה במפרש בפיה"ק ירושלים מו"ר מרן רבי עקיבא סופר מו"ר מרן רבי עקיבא סופר זצ"ל אב"ד פרעשבורג", מאיזך ראה לציל על מנהג ה"חתם סופר" ומשיכי השרשרת הרה"ד גולדשטיין מפקפק בשמועה זו.

בשעה שרבי אליעזר יהודה פינקל הגיע לא"י התלבט בענין זה והסיח את צערו לפני הרב מבריסק שקשה לו להימנע מהנחת תפילין בחוה"מ. באותה שיחה העלה הרב מבריסק את הטענה שמצוות תפילין כל היום וכדברי הרמב"ם "מצוותם כך היא" אלא שאין אנו יכולים לשמור עליהם כראוי, ולכן הקילו להניח אותם רק בשעת תפילת שחרית. באותה שיחה הובאה הוכחה על מצוות תפילין מדי יום, מדברי ה"כסף משנה" בהלכות יסודי התורה ואכמ"ל.

עמדתו של הר"ז מבריסק שלא הניח תפילין בחוה"מ מכרה גם ע"י בעל "מועדים וחמנים" לפי הנסח שלו, דן הגר"ז מבריסק בשאלה כיצד מבטלין מצות עשה של תפילין בחוה"מ, והסביר כי בצעם מצות תפילין הוא מצות עשה תמידית, דעיקר חיובא כל היום דוקא ומ"ע תמידית ואנו שאינו מניחים כל היום מבטלין מ"ע, כמו מי שאינו מניח במועד, רק כל יום מוסכין אנו על רבותינו ז"ל, שפטרו אותנו שלא להניח, מחשש חיסון הדעת, הסוה ומ' חשבות בלתי סהורות, ולכן אם לדוגמא מתאמץ להניח תפילין אחר המועד, ומחר מהיסון הדעת, בהא גופא קיים הם מ"ע טפי, שוד' פילין יסודה קיום מצוות ואינו תלוי בימים דוקא, ואין הביטול בימי חוה"ם ביטול מ"ע, במיחוד, שאינו חיוב התלוי בימים, רק הוה אזי כמו אצלינו שמבטלין תמיד כל היום, ולכן בימי חול המועד סומכין אנו על הפוסקים שפסרו שלא לקיים אז הם"ע ע"כ שמעתי וצ"ב, וראה לציל דברי רבי חיים מבריסק מפי בנו רבי משה.

מאיזך היו בין גדולי התורה כאלה שהמשיכו להתנהג כאן באר"י כמו בארצות מוצאם, הוו סיפר להניח תפילין בחוה"מ אם כי בצנעא. היו ביניהם שלזעתם יש חיוב הנחת תפילין בחוה"מ, והוטיפו להנוג כך גם באר"י, מהם שהנוג להניח תפילין בצנעא גמר' רה כגון רבי איסר זלמן מלצר, שהסתיר את הדבר גם מבני ביתו, ומהם שלא הקפידו כל כך על הצנעא, כגון רבי יוסף צבי דושנסקי, שהיה נהג בקהילות כתובתו בחו"ל (בגאלאנטא וחרסון) כמנהג אשכנז, להניח תפילין בחוה"מ, ולא חדל ממנהגו זה גם לאחר שעלה אל הקודש בשנת תרצ"ב, אם תפילין הניח אמנם בביתו ולא בבית מדרשו, אולם תלמידיו ידעו על כך, ולא זז בלבד אלא שהורה הוראה לכמה מתלמידיו, שראו היתר לעצמם לצאת לעבודה בחול המועד, שפליהם להניח תפילין, נושא זה עוד יידון על ידינו ועוד תוון למועד.

עלינו להוסיף שרבי יחזקן סופר ראש ישיבת ערלוי נהג להניח תפילין אך מתפלל שחרית בחדר צדדי עם הצבור, ולפני "הללי" הוא מוריד את התפילין ומצטרף לברכת "הללי" ותפילת מוסף עם הצבור.

רבי משה יוסף הופמאן מפאפא, שעלה לאר"י לפני מלחמת העולם הראשונה, אף הפיץ דעתו ברבים, וכנראה שאליו התכוון בעל "אות חיים ושלום" בדבריו (עמ' ק"ן): "ודעתה שמעתי זה מקרוב באיזה חכמים אשכנזים מראים את עצמם כפרושים, שמ' ניחים תפילין בחוה"מ בירושלים, ולא יפה הם עושים, בפרט שהביית יוסף הוא מרא דארעא דישראל, ומבלעדיו לא יורים איש את ידו ואין יכולים המה להעיד כנגדו וכנגד רבותיו".

לסיכום מאמרנו נציין כי בקר' נטרס מצוות התלויות בארץ, שסודר ע"פ פסקי החזון איש ע"י הרב קלמן כהנא, מובאת ההכרעה "בארץ ישראל נהגים שלא להניח תפלין בחול המועד". בהקדמה מסופר כי חדשים מספר לפני פטירת ה"חזון איש" רחש לבו מדי בהה"ח ר' יעקב ויפלד בעל הוצאת ספרים "אשכול", דבר טוב, ופנה ל"חזון איש" בבקשה להוסיף לקיצור שולחן ערוך אשר עמד להדפיסו, קונטרס הכולל את המצוות התלויות בארץ. ה"חזון איש" נענה לר' יעקב ויפלד והפה אותו להרב כהנא, שסידר את הקונטרס כתוספת לקיצור שולחן ערוך, והתאים אותה למסגרת החדשה. כן הוסיף פליהם משאר ריני ארץ ישראל ומנהגיה השכי' חים ביתר, והוא נספח לקיצור שולחן ערוך בהוצאת ספרים "אשכול".

ה"חזון איש" נהג איפא שלא להניח תפילין בחוה"מ, וגם כאשר בא לפניו בן חו"ל, שהגיע לא"י ע"מ לחזור, ועד כה נהג להניח תפילין בחוה"מ, הורה לו שלא להניח. בתשובה לשאלה האם מנהג אר"י חמור יותר מהלכה "יוחנן עליו חומרי מקום שיצא משם" השיב "החזון איש" "לא מנהג הוא זה כי אם הלכה".

בשלושת המאמרים האחרונים סקרנו בראשי פרקים בלבד את היכוח על שאלת הנחת תפילין בחוה"מ שהתנהל במשך מאות בשנים, החל מתקופת גירוש ספרד, וכנראה כמה דורות לפניו, ונמשך כארבע מאות שנה לאחריו. פרופ' מאיר בריזנו, שאסף חומר רב, ובכללם מכתבי יד שעדיין לא הובאו לדפוס, על פולמוסים בק' הילות ספרד ואיטליה בענין זה, מציין "דומה שלא נמצאה שאלה, שכה הרבו לעסוק בה מכל בחי' נותיה, ומסביבה נתמקדה הן שאלת היחס בין ההלכה וההבקלה, הן שאלת שמירת המנהגים וכו'. פרשיות היסטוריות חברתיות רבות ונכבדות נאחזות בה", אולם כאמור לא עמדנו אלא על נקודות מספר בענין תפילין בחוה"מ, ואילו ראשית הויכוח על העדיפות בין ההלכה והקבלה יידון על ידינו במאמרנו הבא, בערב שבת בראשית.

לפי שהרשב"א בא וביטל המנהג, לפי סברתו, שתפס דעת רי"י בעל התוספות, ולא שחש לבד לדברי הזהר". בהמשך הוא מעיר, שרשב"י אזיל לטעמיה, שכתב נמי המניח תפילין בחוה"מ חייב מיתה" (שו"ת מהרש"ל סי' צ"ח).

לעומת דבריו אלה של מהר' ש"ל יש המביאים הוכחות מדברי מרן בעל "בית יוסף" בסי' ל"א כי בראשונה הניחו גם הספרדים באר"י תפילין בחוה"מ, "עד אשר נתגלה ספר הזוהר, ונמנעו מהניחם עוד".

הנושא טעון עוד בירור, בכל אופן שנים רבות לפני דורו של מרן, כבר לא הניחו באר"י תפילין בחוה"מ, על אחת כמה וכמה, לאחר שהאר"י הקדוש הנהיג בחיי הצבור המנהגת הקבלה, המבוססות על הזהר. בספר "אור צדיקים" למהר"ם פאפירוש וכן בסידורי האר"י נאמר כי "בחול המועד נהגו בכל ארי" שלא להניח תפילין כמ"ש הרשב"ש".

מקור הלכתי שני על מנהג ארץ ישראל, מובא בספרו של רבי ישראל שמואל קאליבר "ישמח ישראל" (הובא לדפוס קראקא שפ"ו), אם כי הוא מביא גם את מנהג חוץ לארץ, לגבי חול המועד "מניח ומברך בלחש", אולם "באר"ש ישראל אין מניחין תפילין בחול המועד" ללא הבדל עדה.

זאת ועוד; מעולם לא היו באר"י בענין זה חילוקי מנהגים בין האשכנזים והספרדים. מנהגם של גדולי ספרד הראשונים, כאמור, תחזק ע"י המקובלים מבית מדרשו של האר"י, וברבות הימים היה מקובל גם על האשכנזים, ודשים חסידים גם יחד.

בעל ספר "אות חיים ושלום" וף מציין את הדיוק בלשונו של ר"מ פאפירוש "בכל ארץ ישר' ול", שכן נהגים כל עדות הס' פרדים, והמערבים והאשכנזים, הספרדים נהגים בבית יוסף" ואי' ם מניחים תפילין בחוה"מ, וכן הנו כל האשכנזים שעלו לארץ קודש. ראשוני האשכנזים שה' ישבו באר"י קיבלו איפא עליהם לא עזעזר את הנהגות הקבלה ולא להניח תפילין בחוה"מ, החל השליה שעלה בשנת שפ"ג, רבי חדה חסיד מסמיאטין וסיעתו עלו בשנת ת"ם, עד רבי גרשון שוחר שעלה לאר"י בשנת תק"ג ו תק"ז.

תלמידי הבעש"ט ההולכים דרך החסידות לא הניחו תפילין חוה"מ גם בארצות מוצאם ועל חת כמה וכמה באר"י. בעשרות שנים הבאות עלו גם תלמידי ר"א. שאף הם לא הניחו תפילין חוה"מ. תלמידי ה"חתם סופר" החלו לעלות לעלות בסיומה של מאה השישית, אמנם הניחו ארצות מוצאם כמנהג אשכנז. לם לאחר עליתם לא הניחו אף תפילין בחוה"מ בראשוני עולים, מתלמידי הבעש"ט הנ' א, לפניהם.

מתוך דבריו של בעל "חיי אדם" משתמע שהוא נוטה לאשר את המנהג להניח תפילין בחוה"מ, בהמשך הוא מעיר, שרשב"י אזיל לטעמיה, שכתב נמי המניח תפילין בחוה"מ חייב מיתה" (שו"ת מהרש"ל סי' צ"ח).

לעומת זאת ראו תלמידי הגר"א שעלו לארה"ק, יעוד לצמצם להנציה זכר בם בארץ הקודש, ולהנהיג בבתי המדרש שנוסדו על ידם את מנהגיו.

בספרו "הגאון החסיד מוילנא" הוכיח כותב הסודים שמנהגי הגר"א ונהגו בקהילות הפרושים, בטבריה ובירושלים, עוד לפני שנתקבלו בוילנא, שכן מעולם לא תבע להטיל את הוראותיו על אחר' רים, כדברי בעל "מעשה רב" בהקדמתו: "מעודו אחז צדיק דרכו, שלא להעמיס על הסרים למשמעתו לאמר, זו הדרך לכו בה — ולא הקפיד על הערשים שלא בפניו היפך דעתו ע"פ המנהג".

באחת ההוראות הכלולות ב"שאילתות" לרבי חיים מולחין ונרשמה ע"י אחד מתלמידיו הק' תבים נאמר: "דיני אדמרר הגר"א ול"ה בצנעא לקיימן. הדרים שהם יחד מפרהסיא, ויש מחלוקת בזה, כגון לבצוע ר"ב חלות, יהור לק' יימם בצנעא, וכשאי אפשר אדי מן הנכון שלא לעשות כן, במקום מחלוקת, ואף שדעה זו מובאת ב"כ בגמרא ונדול השלום וכו'".

על יסוד דברים אלה ניתן להבין אותה מסורת המובאת בשורת "ההגות פרשיות מהגר"א (בספר הצדיק ר"ז מסלנט, ירושלים ותרפ"ז) לפיה מצא הגר"א היתר להניח תפילין בחול המועד שלא במקומם, כנראה מפני מראיתו ענין מחשש של "לא תתגודדו", וכן נמסר שם עליו: "ראה שאחד הניח תפילין בחוה"מ על המצנפת, ושל יד על הבד של הכתונת, ושוחק ואמר שאין צורך, אלא של יד למטה ושל ראש מן הצד גם כן איזה מקום תפילין", ועוד נשוב לדון בהזדמנות שניה על ההצעות השונות שנועדו לצאת ידי כל הדעות בענני תפילין בחוה"מ, ובכללן שלא במקומם, ללא פר' שיות וכו'.

הראיה מדברי רש"י (סוכה מ"א ע"ב) שהובאה ע"י רבי עקיבא איגר (ראה במאמרנו הראשון) מוכרת גם ע"י רבי שלמה קלוגר בשו"ת "קנאת סופרים" סי' ק"ד בהשמטות ל"שנות חיים", והוא מייחס אותה לגר"א, אולם בספר "אות חיים" הוא סוגן "ובאמת רחוק לומר ולהאמין שהגר"א כאן מפי הגר"א שהתנגד להנחת תפילין בחוה"מ".

ראשי ישיבת וואלחין בעקבות הגר"א

עמדתו של הגר"א נתקבלה ע"י כמה מגדולי ליטא, וביחוד ע"י ראשי וולוזין, אם כי היתה זו סטייה מעמדתם של חכמי אשכנז בכל הדורות.

הר"ר טולוביצ'יק מבוססן מספר מפי אביו רבי משה טולר ביציק (באחרית ימיו באה"ב), ששאל את אביו רבי חיים מבריסק למה אין הוא מניח תפילין בחו' ל, בעוד שהרא"ש וחכמי אשכנז סברים שמצוות תפילין נוהגת גם בחוה"מ, והרמ"א שאנו הולכים לאורו מכריע שמברכים עליה.

"אמנם — הוסיף לשאול — הגר"א פוילנא נהג שלא להניח תפילין בחוה"מ, וכן מסורת אבות בישיבת ואלחין שלא להניח תפילין, אולם לגבי ספיקא דאורייתא, למה לא להניח מספק ולפ' חות בלא ברכה, ועל כך השיב לו רבי חיים מבריסק, שהסתיגותו מהנחת הפילין בחוה"מ אינה משום מסורת ואלחין אלא "שדעתו היא כי חוה"מ פסור מתפילין, והוסיף חוה"מ קדוש כמו יו"ט עצמו בקדושת היום, אלא שיש בו היתר מלאכה" הוסיף "שהפ' טור של תפילין בשבת ויו"ט אינו איסור מלאכה אלא קדושת היום עצמה והיא נהגת בשלימותה בחוה"מ (שעודים לזכר אבא מרי עמ' קי"ט וראה, להלן תגובת מהרי"ז מבריסק).

רבי יעקב מצסקין מספר (בספרו אבן יעקב עמ' 102) ששאל את פי אדמו"ר רבי יצחק יעקב ראבינוביץ מפאניבז, אודות הנחת תפילין בחוה"מ ואמר לו כי "הגר"א לא הניח תפילין, משום שמצא מקור במכילתא דפסור, ושאלתי מדוע כ"ק אינו מוסך על המכילתא, והשיב "הגר"א יכול להכריע ואילו אני אין יכול להכ' ריע".

בין גדולי ליטא, שהוסיפו לע' מוד על דעתם לחיזב הנחת תפילין בחוה"מ בולט רבי יעקב מקאוליץ בעל "משכנות יעקב", שחי בדור אחר לאחר הגר"א והוריש עול' מות נגד "החסידים אנשי מעשה, שפסקו מלהניח תפילין בחוה"מ, בגלל דברי הזוהר שפטורין וכמ' בואר ב"בית יוסף" והלוא רוב גדולי הפוסקים פסקו שחייבין מן התורה, ואפילו בברכה "ולכל הני שיטות הלזא מי שאינו מניח תפי' לין עובר במ"ע דאורייתא, ועכ"פ אית לן לחוש להניח על תנאי", והוא מוסיף לטעון כנגד "אלה שטינו מהנגם ומעטה החליטו לא להניחה", ולדעתו הוזה"ק בשיטה שחוה"מ הוא יו"ט, וקודין חמשה קורא, אבל לדיון דמי לראש חדש ומחוייבים להניח תפילין".

לעומתם מסביר בעל "מועדים וחמנים" את דעת הגר"א, שאין שום יסוד מהגמרא לאלו המניחין, ומוסיף "שעליו סומכין באה"ק, שאין מניחין כלל, אף אותם שה' ניחו בגולה, ורק שמה לא רצו להניח מנהג האבות, אבל כשהגיעו ארצה תתיסדו כאן מנהגי המקום, כיון שהספרדים חסידים לא מניחין, וכן דעת רבינו הגר"א, נתפשט כן המנהג" (ח"ד סי' רצ"ט).

המנהג בבית מדרשו של ה"חתם סופר"

על מנהגו של החתם סופר אנו למדים מאחד המקורות הראשונים לתולדותיו, ספר "אלה תולדות" בתיאור ימיו האחרונים עלי אר' מות: "בליל הושענה רבה — וכאשר הגיע זמן תפלת שחרית, אף כי היה מדוכא ביסורים — התעטף בציצית והניח תפילין". סיפר הזוהר שפטורין וכמ' בואר ב"בית יוסף" והלוא רוב גדולי הפוסקים פסקו שחייבין מן התורה, ואפילו בברכה "ולכל הני שיטות הלזא מי שאינו מניח תפי' לין עובר במ"ע דאורייתא, ועכ"פ אית לן לחוש להניח על תנאי", והוא מוסיף לטעון כנגד "אלה שטינו מהנגם ומעטה החליטו לא להניחה", ולדעתו הוזה"ק בשיטה שחוה"מ הוא יו"ט, וקודין חמשה קורא, אבל לדיון דמי לראש חדש ומחוייבים להניח תפילין".

לעומתם מסביר בעל "מועדים וחמנים" את דעת הגר"א, שאין שום יסוד מהגמרא לאלו המניחין, ומוסיף "שעליו סומכין באה"ק, שאין מניחין כלל, אף אותם שה' ניחו בגולה, ורק שמה לא רצו להניח מנהג האבות, אבל כשהגיעו ארצה תתיסדו כאן מנהגי המקום, כיון שהספרדים חסידים לא מניחין, וכן דעת רבינו הגר"א, נתפשט כן המנהג" (ח"ד סי' רצ"ט).

המנהג בבית מדרשו של ה"חתם סופר"

על מנהגו של החתם סופר אנו למדים מאחד המקורות הראשונים לתולדותיו, ספר "אלה תולדות" בתיאור ימיו האחרונים עלי אר' מות: "בליל הושענה רבה — וכאשר הגיע זמן תפלת שחרית, אף כי היה מדוכא ביסורים — התעטף בציצית והניח תפילין". סיפר הזוהר שפטורין וכמ' בואר ב"בית יוסף" והלוא רוב גדולי הפוסקים פסקו שחייבין מן התורה, ואפילו בברכה "ולכל הני שיטות הלזא מי שאינו מניח תפי' לין עובר במ"ע דאורייתא, ועכ"פ אית לן לחוש להניח על תנאי", והוא מוסיף לטעון כנגד "אלה שטינו מהנגם ומעטה החליטו לא להניחה", ולדעתו הוזה"ק בשיטה שחוה"מ הוא יו"ט, וקודין חמשה קורא, אבל לדיון דמי לראש חדש ומחוייבים להניח תפילין".

לעומתם מסביר בעל "מועדים וחמנים" את דעת הגר"א, שאין שום יסוד מהגמרא לאלו המניחין, ומוסיף "שעליו סומכין באה"ק, שאין מניחין כלל, אף אותם שה' ניחו בגולה, ורק שמה לא רצו להניח מנהג האבות, אבל כשהגיעו ארצה תתיסדו כאן מנהגי המקום, כיון שהספרדים חסידים לא מניחין, וכן דעת רבינו הגר"א, נתפשט כן המנהג" (ח"ד סי' רצ"ט).

שפע יבולים בברית המועצות

משנפתחה לפני איכרי בריה"מ הדרך לקבל החלטות, ורוחים, הם כבר מתגברים איכשהו על פגעי מזג האויר...

למרות מזג האויר הגרוע בא' ביב, והקיץ הקירר הגשום שבא בעקבותיו, בחודים פקידים כבר' רים במוסקבה, שיבולי החבואה יעלו במידה ניכרת על פני אלה של אשתקד, שבה הגיעו ל-210 מיליון טון. אחד המומחים הד' קלאיים הסובייטיים — איבל אגאנבגיאן, כלכלן בכיר ויועצו הכלכלי הקודם של גורבצ'וב, — מצו אפילו להתבאה שיבולי החר' טה השנה ישיגו את יבולי השיא של 1978, שהגיעו ל-237 מיליון טון.

אך מה שחשוב ומשמעותי הרבה יותר מהכמויות עצמן היא העובדה המשתקפת ועולה מהן, שהנה, לפחות לגבי שנה זו, היה בכוחן של הרפורמות החקלאיות החדשות כדי לשים לאל את השפעות מזג האויר הגרוע והע' כובים בוריעה. עד לפני זמן לא רב עוד ציינו המומחים במערב, העוקבים מקרוב ובהתמדה אחר החקלאות הסובייטית, שאפילו אם יגיע היקף היבולים "קרוב לאלה של אשתקד", יהיה בדבר הישג מרשים לנוכח פגעי מזג האויר.

אפילו עם יבולי שיא אלה עדיין דרשו שליטי בריה"מ לקנות חיטה, פארה"ב ומדינות אחרות, כדי שלא יורגש שום מחסור במצרך יסוד זה בשום מקום בב' ריה"מ. עקרון זה היה מקובל ומדי על שליטי בריה"מ ומיכאיל גר' רבצ'וב בדראי גם לא יסמה ממנו. אך כמות היבולים האופטימית תחסוך לבריה"מ כסף רב במסבע זר — אולי אפילו 3 ביליון דולר. זה סכום שאין לזלזל בו במדינה קומוניסטית. היקף יבוא הדגנים מארה"ב — העולה לפי ההסכם שנחתם על המדינות של 9 מיליון מון־מטרי — תלוי בהצעת הב' סובסידיות שיציע ממשל ריגן לסובייטים.

אל תמהרו להסיק מכך שהכל שפיר ופרצל כהלכה במשקים הסובייטים בחצי סיבוי הארמות הביבוד של קזחסטן עם התקרב מועד קציר יבולי הסתיו. כמו בעבר גם הפעם יתכן הדבר שבגלל מזג האויר והליכים מטופשים בעת הקציר, תעוכנה כמויות ני' רות של היבולים שנקצרו בשדות ותעלמה וקבון. כמו כן עדיין מסרבים ה"מומחים" במוסקבה לגלות גמישות ולהכחיז בין סיבן השונה של הארמות החקלאיות המרוצים כספים ואחרים לאותם איכרים פרטים שיצליחו ביזמתם בריה"מ, הם משגים הנחיות קשוחות ואחידות לכל הכיתוים. יש גם חקלאים, במיחוד באיזורי אסיה המרכזית, המתנגדים לר' פורמות החדשות, משום שאלה מחיבות עמל רב יותר וסיכון מס' ורים. גם הדרכים המשובשות, האיחסון הגרוע של היבולים וה' חוסר המשוע במשאיות ובקרונות משא, נגסים בברכת היבולים. עתון הממשלה איזבסטיה מתח לאחרונה ביקורת חריפה על חקלאי קזחסטן על שהם מעדיפים עדיפות תבואה בשדות הנטשים אותן לחסדי הגשם ולרקבון שהוא מעלה בהן. גורבצ'וב בעצמו ציין במרוזות שה-20 אחוזים מכלל היבולים נמקים ונרקבים.

מדיניות החדשה של גורבצ'וב — ה"גלסנוסט" (פתיחות) — היא שהעניקה לנשא כולו פומבי' ות ואיפשרה לדון בו בהרחבה בא' מצי' התקשורת. באמצעותם יודעים אנו על כך שאחוזי בריה"מ נושאים עמם תמיד "כלי אוליי", אולי יעברו בדרכם על פני חנות שיש בה, באורח פלא, בצלים, עגבניות או כל מצרך מבוקש אחר.

פחות יודע הדבר באיזו מידה עשויות הרפורמות של גורבצ'וב לשנות את הכלכלה החקלאית במדינה, אם הביזוקרטיה או המסיגות המקומית לא יסכלו אותן, כמובן. פידוח ודיקות שנגרלו בחלקות פרטיות תמכרו במחירים מופקעים בפינות רחוב בשוק החפשי, היו מזמן חלק מה' נוף הסובייטי. אך רחבה המוחלט של החקלאות הסובייטית מצוי היה תחת פיקוח קפדני של המדינה עוד מימי הקולקטיביזציה האכז' רית של סטלין בשנות ה-30. עתה משתנים הדברים, והמדיניות הנוכחית מאפשרת יחוד ויחוד תמריצים אחרים לאותם פרטים שיצליחו ביזמתם להגדיל יבולים. כמו כן היא מאפשרת יחוד ויחוד קבלת החלטות בדרג המקומי, ושימוש רב ההולך בטכנולוגיות חדישות.

כבר עתה מקבלים הפועלים החקלאיים בהתאם לרמת הפריון ולא שכר שעות כפי שהיה מנוג בעבר. אך תופעה משמעותית יותר היא שיטת ה"חוזה־הקבוצתי". קבוצות בנות עשרה חקלאים אלה הן המחליטות מתי לזרוע, אילו זרעים, ומה היא כמות הדשנים הנדרשת. בנוסף לכך על המחיר שתקבלנה קבוצות אלה עבור יבוליהן הוסכם רק לאחר משא ומתן עמן, וכן תקבלנה קבוצות אלה מחירי תמריץ מיוחדים עבור הכמויות שמעבר למינימום שעליו הוסכם.

היעד של כל הרפורמות הנוע' זות הללו הוא להגיע לכך שעד 1992 תספק בריה"מ את צורכי אוכלוסייתה בדגנים. המומחים במערב סבורים שהיעד אפשרי אלא שהסיכויים לכך מועטים. אך אפילו אם יעד זה לא יושג במלואו, אין להחעלם מההתקדמות המר' שימה לקראתו, ויבולי השנה הנוכחית יוכיחו.

עקבות ים עמיקים קוברים את הדגיטה הסובייטית הסוכר.

אהרן סורסקי

חבוקה ודבוקה בך

סיפור גבורה מקורות בקש"ת סרן האדמו"ר מצאנז־קלויזנבורג שלים"א בימי ההשמדה הנאצית

הסיפור הבא על האופן שבו חגג הרבי מקלויזנבורג שליט"א, בהיותו בשבי הנאצים ים"ש (במחנה ריכז לעובדי כפיה מיהלוד־רף" סמוך לדכאו) את חג שמיני עצרת ושמחת תורה — מרגיש את הלב ואת הנשמה. שבעת ימי חג הסוכות "זמן שמחתנו" עברו עליו כנראה ביסורים קשים. לא סוכה. לא ד' מינים. לא אושפיזין. אחרי כארבעים שנה בתוך הדברים שהגיד בשיעור חומש ורש"י בירושלים (פרשת חבוא שנת תשד"מ) סיפר בפריות: "הייתי במחנות גם בימים נוראים וימים טובים, העבידו אותנו בפרך, והנוגשים הרשעים הסיתו הכיפות מעל ראשנו...לקחו מאתנו אף את הסידורים והמחזורים הבודדים, כדי שלא נוכל להתפלל... וכי יכולנו שם לעבוד את ה'? וכי היתה לנו סוכה? וכי היה זה בכלל באפשרותנו?!"

אולם את חג "שמיני עצרת" שכל כולו חג של יחוד קוב"ה וישראל מי יכול לעשוק ממנו. הלא יום זה הוא כתר כל החגים, נקודת הפיסגה של כל הימים הנוראים והקדושים שקדמו לו, היום בו אומר הקב"ה לזרע רחומיו "בואו ונשמח אני ואתם". כשנים כתיקונן גבהו מאד השגותיו ביום עילאי זה. המגיד הקדוש מקחנציך זי"ע היה אומר שיום שמיני עצרת גדול במדרגה יותר מזג השבועות כפי שאמרו חז"ל במס' תענית "גדול יום הגשמים (הוא יום שמיני עצרת שמתחילין להזכיר בו גבורות גשמים) יותר מיום שניתנה בו תורה". עכשיו נתון היה בצורה וכשביה אולם בכל זאת לא ויתר. בעזרת רופא המחנה ד"ר גרינבוים, יהודי על פי מוצאו, אשר נענה לשודלנים שונים וציידד אותו באישור רפואי כי הוא זקוק למנוחה, עשה הרבי את ימי הזג בבלוק של בית החולים. כאן חשב לשהות אף ביום שמיני עצרת. אלא שבינתיים קרה משהו...

מספר הר"ר משה אליעזר איינהורן: "מכר שלי מעובדי המחנה גילה את אזני בסוד, ביום הושענא רבא, כי מחר יבוא ה"אוברפיהרר" לערוך ביקורת וסלקציה מקיפה, ויחזר עמו תובא הרופאה ד"ר פלוקן, מרשעת ידועה לשימצה, אשר הכרתי את "מנחגה" מדי בואה לסלק ולשלוח את החלשים והחולים מעובדי המתפרה אל הקרמטוריונים ברכאו. הבנתי שביום כזה חייב כל החפץ בזיים להתייצב לעבודה ולהוכיח את כושרו ויצ'לותו. אוי לו למי שנפקד מקומו במיסדר הרשמי ("אפפל"). נתקפתי. איפוא, חרדה גדולה לגורלו של הרבי שליט"א והחלטתי לעשות מעשה על רעת עצמי. חשתי אל הרופא המנכר ד"ר גרינבוים ובקשתיו שיצרף את הרבי לרשימת האנשים היוצאים מחר לעבודה. הרופא תמה על שאני מבקש פתאום דבר כזה, בניגוד לפניה קודמת שלי להכיר בו כאדם חולה, אבל אני הפצרתי בו מאש שלמען השם לא ישחרר אותו ביום הבא, ואמרתי שאיני יכול כרגע להסביר לו את הסיבה לשינוי המחר שחל בעמדתי. וזכר אני שבהיחודע הדבר בערב לאדמו"ר שליט"א, כי לא קיבל שחרור מהעבודה ליום שמיני עצרת, ואני כביכול הגודם לכך, התרעם מאד עלי החבטא בחריפות רבה...רק כשחלפה יממה, ותתחוור לו למפרע שהחבוחתי לטובה, אחרי שיהודים רבים מהחלשים והחולים נשלחו במהלך הביקורת והסלקציה לתאי הגאזים בדכאו. הזדרז ובא לפיים אותי ולהודות לי...

ומשלים את הסיפור עד־